

ІЛЛЯ ПАХОМОВ
ILLIA PACHOMOW
ILLIA PAKHOMOV

<http://orcid.org/0000-0002-6101-9384>

ІННОВАЦІЇ У ЦИФРОВІЙ ОСВІТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ
INNOWACJE W CYFROWYM KSZTAŁCENIU PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH
I PEDAGOGICZNYCH
INNOVATIONS IN THE DIGITAL EDUCATION OF ACADEMIC STAFF

Abstract. The article focuses on innovations in digital education for scientific and pedagogical staff at the Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education, part of the State Institution of Higher Education ‘University of Education Management’ under the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. The practical implementation of digital pedagogical technologies is embodied in a unified educational digital ecosystem available on the Institute’s official website. This ecosystem includes: LMS ‘Profosvita’ (<https://profosvita.org/>, with over 8,000 registered participants), Microsoft Teams cloud service on the Office 365 platform (over 4,000 registered users), the School of Pedagogical Coaching and its digital counterpart – the Virtual School of Pedagogical Coaching, the Consulting Center, the online consultation point ‘Newest Production Technologies’, the information and analytical resource ‘Methodical Treasury’, the online psychological support center ‘ReVita’, the online school ‘Professional Didacticum’, the online studio ‘Management as the Art of Management’, the online Academy of Digital Technologies, the digital library of the Institute, digital training courses, digital program and methodological complexes, personal web resources of teachers, the Institute’s own website (<https://binpo.com.ua/>), YouTube channel (<https://t1p.de/six2k>), Telegram channel (https://t.me/binpo_umo), and virtual sections on the Institute’s website for informal education and professional development specialists. These initiatives aim to enhance the digital competence of scientific and pedagogical staff at the Institute, enabling more effective teaching and learning experiences in professional (vocational and technical) education institutions using digital technologies in both synchronous and asynchronous modes. Keywords: digital education, scientific and pedagogical workers, Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education, a single educational and digital ecosystem.

Вступ. В умовах повоєнного відновлення України особливої актуальності набуватиме проблема якісної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О). Формуванням їхніх професійних компетентностей безпосередньо займаються педагогічні працівники ЗП(ПТ)О – майстри та старші майстри виробничого навчання та викладачі професійно-теоретичної підготовки. Підвищення професійної кваліфікації відбувається під час проходження курсів підвищення кваліфікації в Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (далі – БІНПО), що здійснюють науково-педагогічні працівники БІНПО. Тому мета статті – проаналізувати інновації в цифровій освіті педагогічних працівників ЗП(ПТ)О. Основним методом дослідження був контент-аналіз офіційного сайту БІНПО (<https://binpo.com.ua/>), а також інформації, розміщеної на хмарному сервісі Microsoft Teams платформи Office 365.

Виклад основного матеріалу. Дослідження показало, що науково-педагогічні працівники БІНПО застосовують методи цифрової освіти під час проведення різних форм навчальних занять: онлайн-лекцій, семінарських занять, тематичних дискусій, конференцій, спецкурсів, семінарів-практикумів, що проводять із застосування хмарного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365.

До кожного заняття викладач у вкладці «Дописи» та «Файли» хмарного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365 приєднує матеріали електронного навчального курсу, що слухачі можуть завантажити: завдання до семінарських занять, комплекс практичних тестових завдань, проблемно-пошукові запитання для самостійної та індивідуальної роботи, презентації, анотацію електронного курсу, глосарій, інформацію про викладача, профіль типової освітньої програми та саму програму, робочий навчальний та тематичний плани курсу, цифрову бібліотеку. Перевірити рівень сформованості компетентностей з кожної теми слухачі можуть за контрольними тестами, розміщеними у вкладці «Завдання» хмарного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365. Цифрова бібліотека, яка міститься в кожному електронному навчальному курсі, включає здебільшого посилання на електронні ресурси: нормативно-правові акти, посібники та підручники, автореферати дисертацій, дисертації, періодичні видання, сайти наукових, освітніх чи виробничих установ тощо. Для кожного електронного навчального курсу науково-педагогічні та педагогічні працівники Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти розробили відповідні навчально-методичні посібники.

У БІНПО для підготовки і підвищення кваліфікації фахівців здійснено перехід на нову освітню модель, заміну традиційно-класичного освітнього простору на віртуально-мережевий, цифрову трансформацію всіх напрямів його діяльності, забезпечення вільного доступу всіх учасників освітнього процесу до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до Стратегії розвитку БІНПО на 2020–2025 рр. та Концепції цифровізації БІНПО на 2022–2026 роки його цифрова трансформація передбачає створення сучасного цифрового закладу освіти, що проходить докорінну діджиталізацію системи управління, освітньої й наукової діяльності та охоплює п'ять напрямів: «Цифрове управління. Цифровий маркетинг», «Цифрова освіта», «Цифрова наука», «Розвиток людського капіталу» та «Створення цифрової екосистеми». Під «цифровою освітою» розуміємо розвиток єдиної інформаційно-освітньої платформи закладу з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; формування, розвиток та задоволення інформаційних потреб підрозділів, які забезпечують освітню діяльність; вивчення кращих практик, розроблення й запровадження курсів за новими технологіями, зокрема: Data Science, AI, Robotics, IoT, Blockchain, Cybersecurity, AR, VR тощо; популяризування серед здобувачів освіти освітніх програм зі STEM-освіти.

Створення цифрової екосистеми передбачає розвиток єдиного цифрового середовища для підтримки ефективної взаємодії суб'єктів, що охоплює нормативне регулювання, стандарти, інформаційну інфраструктуру, кадри та інформаційну безпеку; розвиток систем захисту даних в електронних інформаційних системах та протидія кіберзлочинності; розвиток ресурсних і сервісних характеристик Інтернету,

розгортання топології широкосмугових високошвидкісних каналів електронних комунікацій, систем формування ІКТ-просторів бездротового доступу до електронних баз даних; формування мобільно орієнтованого середовища діяльності користувачів, забезпечення їхнього доступу до електронних даних (мобільні Інтернет-пристрої, мобільні Інтернет-комунікатори, смартфони, планшети, ноутбуки, ультрабуки, великоекранні панелі тощо); формування та використання електронних інформаційних баз і систем, зокрема електронних бібліотек та наукометричних баз даних; підвищення надійності та ефективності оброблення великих обсягів інформації за різними напрямками діяльності. Створена єдина освітньо-цифрова екосистема поєднує інтелектуальний, науковий, професійний, освітній, технологічний потенціал суб'єктів мережевого освітньо-цифрового середовища, передбачає використання цифрових, андрагогічних та інтерактивних технологій у віртуальному просторі, трансформацію від лінійної до мережевої (кластерної) моделі розвитку ключових, предметних і міжпредметних компетентностей, удосконалення зовнішніх комунікацій між надавачами освітніх послуг, їхніми замовниками та ключовими стейкхолдерами, формування навичок використовувати цифрові засоби, нарощувати обсяги інформації, створювати власні цифрові продукти.

Єдину освітньо-цифрову екосистему розміщено на офіційному сайті БІНПО і включає: LMS «Профосвіта» (<https://profosvita.org/>, зареєстровано більше як 8000 учасників), хмарний сервіс Microsoft Teams платформи Office 365 (понад 4000 зареєстрованих), Школу педагогічного коучингу та її цифровий двійник – Віртуальну школу педагогічного коучингу, Консалтинговий центр, онлайн консультаційний пункт «Новітні виробничі технології», інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка», онлайн центр психологічної підтримки «ReVita», онлайн студію «Професійний дидактикум», онлайн студію «менеджмент як мистецтво управління», «Студію корпоративного тимблдіingu», онлайн школу корекції деструктивної поведінки учнів, «Школу лідерів професійної освіти», віртуальну книжкову полицю, «Марафон безпеки», онлайн-сторінку «Академічна доброчесність в БІНПО», студентський стартап-проект з медіаграмотності «Фейкоборці БІНПО», онлайн-академію цифрових технологій, цифрову бібліотеку Інституту, цифрові навчальні курси, цифрові програмно-методичні комплекси, персональні вебресурси викладачів, власний сайт Інституту (<https://binpo.com.ua/>), власний ютуб-канал (<https://t1p.de/six2k>), телеграм-канал (https://t.me/binpo_umo) для неформальної освіти та професійного розвитку фахівців.

Особливий інтерес науково-педагогічних працівників БІНПО викликає сайт, що становить систему управління освітнім контентом під назвою LMS «Профосвіта», розміщений за адресою: <https://profosvita.org>. На ньому зареєстровано понад 8000 користувачів (замовників освітніх послуг, роботодавців і ключових стейкхолдерів). LMS «Профосвіта» відображається та функціонує відповідно до поставленого завдання в усіх браузерах та має адаптацію для мобільних пристроїв під керуванням операційних систем iOS, Android та Windows Phone. Відображення сайту за таких умов може відрізнитися окремими дрібними деталями: закругленими куточками, рівнем тіні, градієнтною або суцільною заливкою. Кольорова гама, розташування елементів, структура сайту залишаються незмінними. LMS «Профосвіта» – це інноваційне освітньо-цифрове середовище, яке поєднує інтелектуальний, науковий, професійний, освітній, техно-

логічний потенціал суб'єктів з метою забезпечення якості освітньої діяльності на основі цифрових технологій у віртуальному просторі. Воно функціонує як віртуально-інтегроване співтовариство творчих, соціально-активних фахівців міжпредметної й трансдисциплінарної сфери, вітчизняних та іноземних педагогів, які здійснюють освітню, наукову, методичну та організаційну діяльність, зорієнтоване на створення доступної бази знань, поширення кращих освітніх практик. Під час розроблення LMS «Профосвіта» узагальнено й систематизовано теоретичні надбання та враховано останні тенденції створення платформ дистанційного та змішаного навчання. Запропонована структура забезпечує опанування теоретичних і практичних аспектів навчальних курсів здобувачів освіти різних напрямів та спеціальностей.

Основними елементами структури LMS «Профосвіта» є презентативна локація та освітня локація. Презентативна локація містить слайдер з актуальними новинами у вигляді елемента вебдизайну, що містить блок фіксованої ширини у заголовку сайту. Особливістю є елементи, що змінюються в ручному або автоматичному режимі, зокрема зображення, тексти і покликання. Вона містить постійні освітні рубрики для інформальної освіти фахівців, їхнього самонавчання й саморозвитку впродовж життя, призначені для загального доступу незареєстрованих користувачів. Освітня локація вміщує категорії слухачів із персональними вебресурсами тьюторів, викладачів та кураторів контенту, в основі яких – цифрові освітні курси.

Більшість науково-педагогічних працівників БІНПО бере участь та користуються послугами Консалтингового центру «Новітні педагогічні і виробничі технології», що передбачає науково-методичний супровід безперервного професійного розвитку педагогів в умовах неформальної та інформальної освіти та надання дорадницької, консультативної, фасилітативної допомоги, поширення кращих освітніх практик. У створеному мережевому освітньо-цифровому просторі педагоги можуть отримати компетентні відповіді на актуальні запитання. Консалтинговий центр здійснює видання експрес-інформацій, матеріалів про перспективний педагогічний досвід на вебсторінці (<https://binpo.com.ua/>) та в соціальній мережі «Facebook» (<https://www.facebook.com/groups/1852320>) за напрямками: інновації в освіті; використання дуальної системи навчання під час підготовки кваліфікованих робітників; використання досвіду європейських країн у підготовці кваліфікованих робітників; комплексно-методичне забезпечення з професії; спеціалізовані виставки сучасних технологій виробництва.

Науково-педагогічні працівники БІНПО здійснюють науково-методичний супровід підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, надають їм методичну, організаційну та дорадницьку допомогу щодо впровадження педагогічних інновацій, узагальнення перспективного педагогічного досвіду, оволодіння новітніми виробничими технологіями. Створено інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка» (режим доступу: <https://binpo.com.ua/методична-скарбничка-інформаційно/>), що містить 1518 методичних матеріалів для 120 професій, у 2056 – кращих освітніх практик за компетенціями на електронних носіях, 169 відеофільмів для 49 професій, узагальнені матеріали спеціалізованих виставок за 2021 рік (презентації і каталоги), 6 збірників за компетенціями, Web-портфолію «Формування кар'єрних орієнтацій здобувачів ЗП(ПТ)О – умова підготовки конкурентоздатних фахівців на ринку праці».

Значний інтерес науково-педагогічних працівників БІНПО викликає онлайн центр психологічної підтримки «ReVita», базою діяльності якого є кафедра педагогіки, психології та менеджменту, що надає психологічні послуги як здобувачам освіти, так і співробітникам БІНПО на безоплатній основі.

Віртуальна рубрика «Професійний дидактикум», започаткована колективом кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін, призначена для професійного розвитку педагогічних працівників систем професійної і фахової передвищої освіти, удосконалення рівня їхньої педагогічної, науково-методичної, інноваційної, адаптивно-комунікаційної компетентностей.

Віртуальна рубрика «Менеджмент як мистецтво управління» викликає особливу зацікавленість здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Управління навчальним закладом», оскільки надає знання щодо основних принципів та закономірностей управління педагогічним колективом. Регулярно у БІНПО проводяться засідання «Студії корпоративного тимбілдингу», на яких розглядаються актуальні питання корпоративної етики та культури.

Онлайн центр «Школа лідерів професійної освіти» функціонує на базі кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін і призначений для поглиблення знань та умінь науково-педагогічних працівників, слухачів курсів підвищення кваліфікації та здобувачів освіти щодо сутності, основних характеристик лідерства як ефективного інструменту підвищення якості діяльності команди, згуртування та мотивації її членів. Значну увагу науково-педагогічних працівників БІНПО привертає також Віртуальна школа педагогічного коучингу, на якій розглядаються актуальні проблеми педагогічних колективів закладів освіти різного рівня та шляхи їх розв'язання.

Особливе значення для цифрової освіти науково-педагогічних працівників БІНПО має онлайн академія цифрових технологій, де обговорюють та відпрацьовують такі питання: інструменти та технологій комунікації; інтернет-платформи для формування цифрових компетенцій; організація власного цифрового робочого місця; цифрові сервіси для створення спільних освітніх проєктів; педагогічні технології навчання в цифровому освітньому середовищі та цифрова безпека освітнього простору.

Науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки, психології та менеджменту також ведуть віртуальну рубрику «Онлайн школа корекції деструктивної поведінки учнів», яка викликає особливу зацікавленість як здобувачів вищої освіти, так і педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, що безпосередньо працюють зі здобувачами ЗП(ПТ)О.

Регулярно на онлайн сторінці «Віртуальна книжкова полиця» наукова бібліотека БІНПО презентує книжкові виставки з нагоди знаменних і пам'ятних дат, державних свят, міжнародних та всеукраїнських днів. На онлайн сторінці «Марафон безпеки» науково-педагогічні працівники кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну презентують матеріали, що мають на меті підвищити рівень компетентності працівників БІНПО, слухачів курсів підвищення кваліфікації та здобувачів вищої освіти в галузі виробничої, пожежної, цифрової безпеки, медицини катастроф. Питання, що обговорюють, такі: динамічна безпека закладів освіти як основа безпечного освітнього середовища; сучасні ви-

моги до забезпечення життєдіяльності в умовах критичного стану; цифрова безпека освітнього простору в умовах воєнного стану.

Багато цікавих і корисних матеріалів містить віртуальна сторінка «Академічна доброчесність»: законодавчі та нормативні документи, поняття академічної доброчесності та плагіату, інструменти перевірки на оригінальність наукових текстів, національний репозитарій академічних текстів, вебінари з академічної доброчесності, декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного працівника БІНПО, віртуальна книжкова полиця та політика академічної доброчесності викладачів БІНПО.

Особливо інноваційною та цікавою як для науково-педагогічних працівників БІНПО, так і для здобувачів освіти та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О є студентський стартап-проект з медіаграмотності «Фейкоборці БІНПО», що міститься в Єдиній освітньо-цифровій екосистемі БІНПО. Проект складається з таких розділів: Концепція з розвитку медіаграмотності очима студентів, Концепція звільнення від ворожих пропагандистських кайданів жителів Країни Сонця, кейс з медіаграмотності «Нативна реклама», «Клеопатра» та «Факт чи фейк», промо електронної книги коміксів, кібербезпека в цифровому освітньому середовищі ЗП(ПТ)О, словник термінів з медіаграмотності та медіабезпеки, студентські стартап-проекти «Інформаційний імунітет або безпека в медіа» та «Інформаційний імунітет або безпека в медіа як елемент повоєнної відбудови України (цифровий програм-методичний комплекс)».

Значний інтерес науково-педагогічні працівники виявляють і до цифрової бібліотеки БІНПО, яка також розміщена на офіційному сайті закладу. Вона складається з наступних розділів: «Наукова бібліотека ОП «Педагогіка вищої школи», «Наукова бібліотека ОП «Психологія», «Наукова бібліотека ОП «Менеджмент», «Монографії», «Навчальні та навчально-методичні посібники, положення», «Наукові публікації в періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection», «Статті у наукових фахових виданнях, затверджених ДАК України», «Матеріали конференцій, тези доповідей», «Презентаційні матеріали», «Віртуальна полиця», «Фотогалерея праць БІНПО» та «Дайджести видань».

Висновки. Отже, у БІНПО приділяється значна увага питанням цифрової освіти науково-педагогічних працівників. Основною інновацією в цій сфері є Єдина освітньо-цифрова екосистема, яка міститься на офіційному сайті БІНПО і включає: LMS «Профосвіта», хмарний сервіс Microsoft Teams платформи Office 365, Школу педагогічного коучингу та її цифровий двійник – Віртуальну школу педагогічного коучингу, Консалтинговий центр, онлайн консультаційний пункт «Новітні виробничі технології», інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка», онлайн центр психологічної підтримки «ReVita», онлайн студію «Професійний дидактикум», онлайн студію «Менеджмент як мистецтво управління», «Студію корпоративного тимбілдінгу», онлайн школу корекції деструктивної поведінки учнів, «Школу лідерів професійної освіти», віртуальну книжкову полицю, «Марафон безпеки», онлайн сторінку «Академічна доброчесність в БІНПО», студентський стартап-проект з медіаграмотності «Фейкоборці БІНПО», онлайн Академію цифрових технологій, цифрову бібліотеку Інституту, цифрові навчальні курси, цифрові програмно-методичні комплекси, персональні вебресур-

си викладачів, власний сайт, ютуб-канал, телеграм-канал БНПО для неформальної освіти та професійного розвитку фахівців.

Бібліографія:

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (2024). <https://binpo.com.ua/>